

Lausunto

VATT/89/07.01/2020

11.03.2020

Eduskunnan talousvaliokunta

TaV@eduskunta.fi

Asia: Asia: U 2/2020 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamiseksi ja 14.1.2020 annettu muutettu ehdotus Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä ja rahoitussäännöistä sekä turvapaikka- ja maahanmuuttorahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista rahoitussäännöistä (oikeudenmukaisen siirtymän rahasto)

Valtioneuvoston kirjelmä koskee Euroopan komission ehdotusta ns. oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamiseksi. Rahasto on osa Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmaa (KOM(2020) 21 lopullinen).

VATT on eduskunnan suuren valiokunnan ja valtiovarainvaliokunnan yhteisessä julkisessa kuulemisessa 11.3.2020 esittänyt näkökantojaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kokonaisuuteen, johon myös oikeudenmukaisen siirtymän rahoitusmekanismi liittyy (esitys liitteenä). Erityisesti diat 7-11 liittyvät Kestävä Eurooppa -investointiohjelmaan ja oikeudenmukaisen siirtymän rahoituskokonaisuuteen.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahastolla pyritään jakamaan avustuksia jäsenmaiden niille *alueille ja toimialoille*, jotka ovat hiilidioksidi-intensiivisiä ts. tuottavat paljon hiilidioksidipäästöjä. Rahastoon on tarkoitettu 7,5 miljardia euroa uutta EU-rahoitusta, josta kirjelmän mukaan Suomelle osoitettaisiin 165 miljoonaa euroa ajanjaksolla 2021-2027. Uuden rahoituksen lisäksi oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon siirrettäisiin osa nykyisten rakennerahastojen, EAKR- ja ESR+, määrärahoista. Tavoitteena on kokonaisuudessaan saada liikkeelle yli 100 miljardin euron investoinnit kaudella 2021-2030.

Uuden rahaston perustamisessa ja käyttöönotossa on tärkeää arvioida, missä määrin se kohdentaa alueellisesti tehokkaammin ja paremmin aiempien rakennerahastojen investointi- ja käyttökohteita. Alueellisten tukien tulisi edistää rakenteellista muutosta kohti puhdasta teknologiaa, eikä ylläpitää kannattamatonta toimintaa. Tuet on hyödyllisintä käyttää tutkimus- ja kehittämistoimintaan, josta on myös alueellisesti hyötyä. Lisäksi on syytä suunnitella tukimekanismi siten, ettei se kannusta lykkäämään joka tapauksessa jo suunniteltuja puhtaan teknologian investointeja, koska suunnitteilla on uusi tukirahasto.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT

Anni Huhtala
ylijohtaja